

Tot el poder per al Kremlin

La croada del president rus Vladímir Putin per retallar el poder dels governadors regionals ha fet un pas endavant. Després d'obligar-los a abandonar el seu escó al Consell de la Federació, la cambra alta del Parlament, ara la tàctica de Putin és impedir la reelecció dels líders regionals que no formen part del seu cercle polític.

Les maniobres de Putin per evitar que les províncies russes escapin del control del poder central s'han posat de manifest durant la passada tardor electoral. En les 33 eleccions regionals celebrades entre octubre i gener, han rotat els caps dels governadors més incòmodes per al Kremlin que aspiraven a ser reelegits en el càrrec. La primera víctima va ser Aleksandr Rutskoi, ex-governador de la província de Kursk, a uns 500 quilòmetres al sud de Moscou. Rutskoi, favorit en les eleccions que es van celebrar el 22 d'octubre, va ser exclòs de la cursa electoral un dia abans dels comicis.

Les raons exposades pel tribunal regional que va dictar la sentència —errors en la declaració de béns, abús de poder— són poc convincents a opinió de la majoria dels comentaristes russos. I són pocs els qui dubten que la decisió del tribunal va cuinar-se als passadissos del Kremlin.

Sense la competència de Rutskoi, el candidat comunista Aleksandr Mikhailov va vèncer amb claredat la disputa electoral. A Mikhailov li va faltar temps per anunciar que pensa penjar un retrat de Putin al seu nou despatx: “A la regió de Kursk, el president i jo som aliats”, va reconèixer. Rutskoi, mentrestant, avisava els altres governadors que figuren a la llista negra: “Aneu-vos preparant. A vosaltres us espera el mateix”.

En efecte, només dues setmanes més tard, a la província de Kaliningrad, un estratègic enclavament situat a la costa de la Mar Bàltica, l'almirall Vladímir Iegorov, que comptava amb el suport de Moscou, derrotava l'anterior governador Leònid Gorbenko en les eleccions regionals. Diverses províncies més han vist com el governador no desitjat era

destronat pel candidat del Kremlin en els recents comicis.

L'assetjament als líders regionals menys obedients forma part de l'ofensiva presidencial per reduir la influència que havien adquirit els governadors, amb el permís de l'ex-president rus Borís Ieltsin. A criteri del líder del Kremlin, cal parar els peus als barons regionals i posar fi al regne de taifes en què considera que s'ha convertit Rússia. “Reforçar la vertical del poder, de dalt a baix” i “evitar la fragmentació del país” són els lemes de Putin.

El maig passat, poc després de guanyar les eleccions presidencials, Putin va començar a mostrar les seves cartes. Mitjançant un decret, va dividir el país en set macrodistrictes i va destinar un representant plenipotenciari a cada un d'ells. La missió encomanada als set representants del president és marcar de prop els dirigents de les 89 entitats que integren la Federació Russa. “L'objectiu és enfortir el control del compliment de les lleis federals i la constitució russa, sobretot en determinats territoris”, declarava Guennadi Raikov, diputat a la Duma estatal partidari de la línia política del Kremlin. L'eficàcia de la nova institució encara està per comprovar. De moment, els representants presidencials han fet poc més que aterrar a les respectives destinacions i erigir el seu propi aparell administratiu, però ja han tingut temps de fer saber al president rus que necessiten més poders per a dur a terme amb solvència les tasques de supervisió i control de les regions.

Sense escó. La següent maniobra de Putin va ser retirar el dret dels governadors a ocupar un escó al Consell de la Federació i substituir-los per simples

delegats de l'administració regional. Els caps de les regions, que gaudien d'immunitat parlamentària pel fet d'exercir com a senadors, tenen de temps fins el 2002 per abandonar el càrrec.

Com a petita compensació, per fer més digerible el tràngol de ser apartats del Senat, Putin va crear el Consell d'Estat, un òrgan consultiu format pels 89 líders regionals i presidit per ell mateix, que es reuneix un cop cada tres mesos al sumptuós Gran Palau del Kremlin. El paper que representa el Consell d'Estat, però, és molt limitat. "Ha de servir per fixar la direcció del país, però no ha de substituir ni el parlament ni el govern", aclareix Putin.

Els governadors han acatat resignats la seva sortida de la cambra alta. Però el 22 de novembre, després de la primera sessió plenària del nou Consell d'Estat, amb prou feines podien amagar la seva decepció. "És clar que hi ha qui voldria conservar el seu lloc al Consell de la Federació", confessava Evgueni Mikhaïlov, cap de la província de Pskov, "però si a partir d'ara toca treballar al Consell d'Estat, així ho farem".

Després de veure el destí de Rutskoi i Gorbenko per no comptar amb les simpaties de Moscou, la majoria de governadors s'esforcen a mostrar una actitud submissa vers el centre. Mintimer Xaimfiev, president de Tatarstan, una de les repúbliques amb major autogovern i influència dins de Rússia, prefereix mossegar-se la llengua i no plantar cara a Vladímir Putin. "Entenc que vulgui restablir la vertical del poder. Quin president es conforma amb un poder tou i fluix?", diu Xaimfiev, que a les eleccions regionals tàtares del proper mes de març confia d'obtenir el seu tercer mandat.

Moscou també recorre al front legislatiu per posar a prova els nervis de l'administració regional. Des de l'estiu passat, el Tatarstan està en el punt de mira del Tribunal Constitucional rus. Segons la decisió judicial dictada el juny, alguns articles de la constitució tàtara no són compatibles amb la legislació federal. El Ministeri de Justícia rus insisteix a Xaimfiev sobre la necessitat de modificar la constitució i adequar-la a les lleis federals.

El president de Rússia, Vladimir Putin, ha emprès una ofensiva per reduir la influència que havien adquirit els 89 governadors de la Federació durant els anys de govern de Ieltsin.

Pressions similars reben les repúbliques de Baixkíria i Txuvaixa, on l'allargada mà del Kremlin amenaça de llimar l'àmplia autonomia assolida durant els permissius anys de Ieltsin. El nou líder rus sembla decidit a posar sota ferri control el macrodistricte del Volga, on es concentren tres repúbliques més, a part de les tres mencionades.

La fustigació sobre els governadors no minva. I l'oposició no ho posa en qüestió. Al contrari, Guennadi Ziugànov, secretari general del Partit Comunista de la Federació Russa (PCFR), principal força a la Duma, hi dóna el seu vist-i-plau. "Restaurar la vertical del poder és summament necessari, perquè una sè-

rie de caps d'administració locals s'han convertit en autèntics xeics".

Amb la seva actitud severa, Putin ha guanyat suport entre la població. Svetlana Klimova, sociòloga de la Fundació Opinió Pública, fa notar que "l'índex de popularitat del president es dispara quan emprèn alguna acció per collar els tot-poderosos cacics regionals".

Després d'un any al timó del país, Putin ha demostrat que la centralització del poder figura entre els objectius prioritaris de la seva agenda política. I vistos els rèdits obtinguts en popularitat, res no indica que vulgui canviar el rumb.

Roger Mateos